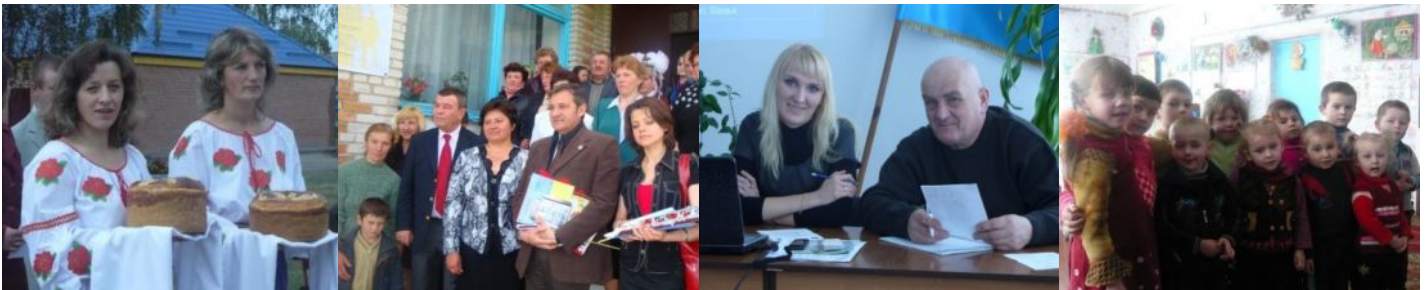

Місцевий розвиток, орієнтований на Громаду

Волинський обласний ресурсний центр громад: підсумки роботи за 2009 рік

Волинь, 2009

Проект фінансується
Європейським Союзом

1

Проект спів фінансується іта впроваджується
Програмою розвитку ООН

Зміст:

1. Вступ
2. Ідея проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду»
3. Реалізація проекту 2008-2009 року: хроніка головних подій
4. Мобілізаційна складова: робота з громадами
5. Освітня складова: семінари, тренінги, навчання
6. Мікро проекти організацій громад
7. Висновки і рекомендації
8. Контактна інформація

Проект фінансується
Європейським Союзом

Проект спів фінансується іта впроваджується
Програмою розвитку ООН

1. Вступ.

Самоорганізація громад – це найперший крок на шляху до розвитку території. Вона починається з людей. Це систематичний процес, що включає в себе основні принципи залучення громадян до вирішення місцевих проблем, їх активну участь, прозорість, підзвітність і демократичність на рівні громади.

Протягом багатьох років громади об'єднуються в органи самоорганізації населення (ОСН) чи громадські організації (ГО) для вирішення найбільш нагальних проблем. Важливість цих кроків неможливо переоцінити. Створення об'єднання громадян (ОГ) надає впевненість громадам для вирішення загальних проблем спільними зусиллями і з залученням місцевих ресурсів. Більше того, співпраця з місцевими органами влади на рівних засадах при реалізації проектів призводить до зменшення почуття відчуженості.

Конституція України у 1996 р. визначила демократичну децентралізацію як фундаментальний принцип, що слугує основою для організації місцевого самоврядування. Конституція чітко стверджує, що люди, а не держава, є джерелом влади усіх рівнів.

Проте самоврядування як форма місцевої демократії досі не є глибоко вкоріненою в Україні. Це відображає стійкі радянські очікування щодо того, що держава потурбується про більшість потреб людей. У результаті, вирішуючи питання місцевого значення, громадяни рідко демонструють відчуття громади, особливо у випадку, коли ресурси для людського розвитку обмежені.

ПРООН продовжує надавати свою підтримку сталому місцевому розвитку через більш цілісний підхід, який покликаний створити сприятливе середовище законодавства та політики у сфері сталого місцевого розвитку, сприяти та інституційно закріпити партнерство серед місцевих влад та громад; встановити зв'язки між досвідом рівня громад та політичними процесами; та розвивати інституційну та адміністративну спроможність сторін задля сталого розвитку за участі громад.

ПРООН координує поширення підходу розвитку, орієнтованого на громади, в усі регіони України через проект «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду». Проект фінансується Європейським Союзом (ЄС) в рамках програми технічної допомоги та співфінансується і впроваджується Програмою Розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні (ПРООН). Проект надає підтримку громадам в усіх регіонах України щодо вирішення найбільш гострих потреб їх розвитку через самоорганізацію, розбудову спроможності та впровадження малих громадських ініціатив у сільських територіях.

Проект фінансується
Європейським Союзом

2. Ідея проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду»

Спільний Проект Європейського союзу та Програми розвитку ООН "Місцевий розвиток, орієнтований на громаду" (СВА) було започатковано у вересні 2007 року. Ініціатива фінансується Європейським Союзом в рамках програми технічної допомоги та співфінансується і впроваджується Програмою Розвитку Організації Об'єднаних Націй в Україні.

Головною метою Проекту є створити сприятливе середовище для сталого соціально-економічного розвитку на місцевому рівні шляхом сприяння самоорганізації громад, розроблення та впровадження невеликих за обсягом громадських ініціатив у всіх областях України та Автономній Республіці Крим.

Стратегічною метою Проекту СВА є розбудова потенціалу місцевих громад для політичної участі в процесах прийняття рішень та спрямування цього потенціалу на широку співпрацю з усіма зацікавленими сторонами у всіх секторах суспільства для зміцнення місцевого самоврядування, що в кінцевому результаті приведе до забезпечення сталого соціального розвитку.

Проект підтримує ініціативи місцевих громад з покращення умов проживання та базової соціальної інфраструктури. Громадам надається допомога у самоорганізації, розбудові їх потенціалу та впровадженні міні-проектів у наступних пріоритетних сферах:

- **охорона здоров'я** (підтримка мережі фельдшерсько-акушерських пунктів);
- **навколишнє природне середовище** (утилізація відходів, знешкодження запасів пестицидів тощо);
- **енергозбереження** (енергозберігаючі заходи, збільшення використання відновних джерел енергії тощо);
- **водопостачання**;
- **місцевий транспорт** (подолання ізоляваності у сільській місцевості).

Проект працює в селах, селищах та малих містах з населенням до 10 тис. чол. Поряд із допомогою у розвитку та самоорганізації громад-учасниць, проект пропонує грантову підтримку, яка є стартовим капіталом для реалізації їхніх ініціатив (до 10 тис. дол. США та не більше 50% від кошторису ініціативи).

Інша половина бюджету ініціатив громад фінансується за рахунок внеску мешканців громади (не менше 5%), приватного сектору, коштів місцевих бюджетів.

Відбір 200 пілотних районів (вісім у кожній області) та громад-учасниць проекту (5 у кожному цільовому районі, усього 1000) був проведений у співпраці з обласними та районними державними адміністраціями та радами на основі чітких критеріїв, таких як соціально-економічний стан, рівень зацікавленості та підтримки щодо впровадження проекту, зобов'язання щодо подальшого спів-фінансування ініціатив громад-учасниць проекту.

За допомогою соціальної мобілізації обрані громади об'єднались в організації громад на засадах раціонального врядування. Потенціал ОГ (організацій громад) будується таким чином, щоб вони мали змогу приймати спільні рішення разом з місцевою владою, мобілізувати ресурси, впроваджувати пріоритетні проекти та постійно отримувати результат. Потенціал інших партнерів приватного та державного секторів також зміцнюється завдяки методу спільних зусиль.

Проект надає невеликі гранти для впровадження мікропроектів громад на основі принципу самопомоги та в рамках співпраці приватно-державного сектору, де кожен партнер має внести свою частку для розвитку. Громада бере на себе зобов'язання, за сприяння місцевої влади, підтримувати сталість процесу, щоб надалі отримувати позитивний результат.

Цільову групу Проекту складають щонайменше 1000 самоврядних організацій громад із сільської місцевості та невеликих міст (із кількістю мешканців до 10.000). Очікується також, що користь від впровадження Проекту отримають органи місцевого самоврядування (на рівні громади, району, області) та місцеві органи виконавчої влади (обласні та районні державні адміністрації), які будуть залучені до реалізації проекту та втілюватимуть громадські ініціативи, спрямовані на поліпшення базової місцевої інфраструктури.

На місцевому рівні проект співпрацює з громадами-учасницями (самоврядні організації громад, активісти та безпосередні мешканці громад) та місцевими органами влади (сільські, селищні, міські голови та ради, районні ради, районні державні адміністрації).

На обласному рівні установлені партнерські стосунки з обласними державними адміністраціями та обласними радами.

На національному рівні проект співпрацює з усіма зацікавленими центральними органами виконавчої влади (міністерства економіки, регіонального розвитку та будівництва, з питань житлово-комунального господарства, транспорту та зв'язку, охорони здоров'я, соціальної політики, охорони навколишнього середовища, аграрної політики) та іншими зацікавленими сторонами.

Головним координатором проекту з української сторони є Віце-прем'єр-міністр з питань регіональної політики, містобудування та житлово-комунального господарства.

Проект фінансується
Європейським Союзом

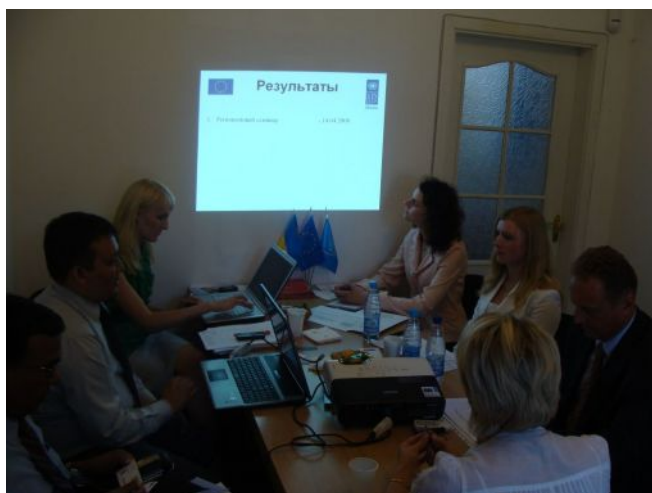
3. Реалізація проекту 2008-2009 року: хроніка головних подій.

Проект «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» працює на Волині із серпня 2008 року. За його допомогою у нашій області громади шляхом самоорганізації, реалізуючи невеликі за обсягом громадські ініціативи, беруть безпосередню участь у прийнятті рішень для покращення свого життя та майбутнього їхніх дітей, поширюючи підхід планування «знизу до гори».

Встановлення контактів у Волинській області з органами влади (обласною Радою та обласною державною адміністрацією) задля ознайомлення їх з Проектом та узгодження умов партнерства відбулось на обласному семінарі у квітні 2008 року.

Конкурс на відбір районів для участі у Проекті було оголошено **14 квітня 2008** року, під час цього ж регіонального семінару-представлення Проекту у Волинській облдержадміністрації.

На семінар було запрошено керівництво усіх районів області. Протягом трьох тижнів з дня представлення Проекту у області, райони надсилали заявки на участь у Проекті, у яких вказували інформацію про соціально-економічний стан району та засвідчували готовність до співпраці та виконання зобов'язань.

28 липня 2008 року було створено Волинський обласний підрозділ впровадження Проекту, а вже 12 серпня під час робочої наради за участі керівництва Проекту від Програми розвитку ООН та працівників обласного підрозділу впровадження Проекту, а також представників волинської влади було представлено хід проекту в області, обговорено результати аналізу заявок, які надійшли від 14 районів. Після обговорення, право на участь у Проекті отримали наступні 8 районів: Володимир-Волинський, Іваничівський, Ковельський, Локачинський, Любешівський, Ратнівський, Турійський та Шацький. Чотири райони, а саме: Любомльський, Горохівський, Рожищанський та Старовижівський були відібрані в якості резервних.

Ключові умови партнерства між Проектом СВА та обласними органами влади

Проект СВА	Обласні органи влади
Відбір персоналу та забезпечення логістичної підтримки Обласному підрозділу впровадження (ОПВ)	Надання приміщення для офісу, забезпечення телефонним зв'язком та Інтернетом, призначення персоналу та контактної особи для ОПВ
Надання технічної допомоги у створенні потенціалу місцевих громад	Підтримка у створенні та реєстрації організацій громад
Надання технічної допомоги у розбудові інституційної спроможності місцевим органам влади та місцевим радам	Забезпечення можливої організаційної, технічної, фінансової та матеріальної підтримки проектів громад
Надання початкового гранту для проектів громад як частини спільного фінансування	Сприяння створенню Обласної координаційної ради (ОКР), очолити раду та забезпечити її функціонування
Надання підтримки в розробці плану регіонального розвитку на засадах спільного партнерського та децентралізованого планування	Надавати допомогу при виборі пілотних районів та допомагати в процесі формування політики, виходячи з досвіду Проекту

Проект фінансується Європейським Союзом

З 19 по 27 серпня 2008 року у восьми відібраних районах Волинської області відбулись районні семінари з презентації проекту та було оголошено про початок відбору 5-ти сільських/селищних рад у кожному районі.

Розгляд заявок та відбір сільських/селищних рад відбувся **11 вересня 2008 року** під час робочої наради за участі працівників обласного підрозділу впровадження Проекту, а також представників волинської влади.

З **22 вересня 2008 року** було розпочато проведення семінарів на рівні сільських рад та перших діалогів з громадами відібраних населених пунктів. Станом на сьогодні проведено 42 семінарів у сільських радах, 40 перших діалогів, створено 40 організацій громад та всі юридично зареєстровані (як громадські організації, сільські комітети чи органи самоорганізації населення).

Для 40 громад із 8-ми районів Волинської області було проведено ряд тренінгових

навчань за темами «Ефективне управління ОГ», «Спільне планування» та «Написання мікропроектної пропозиції», «Впровадження проекту» та «Проведення тендерів», «Фінансовий тренінг», «Моніторинг та громадський аудит».

З листопада 2008 року асистенти проекту розпочали проведення другого діалогу з громадами, для визначення пріоритетних проблем громади, що вирішуватимуться в рамках проекту. З цього часу громади виконали та затвердили проектно-кошторисну документацію вибраного об'єкту, що з середини

листопада було затверджено Форумами місцевого розвитку в усіх районах. Під час проведення засідань ФМР інформується його склад про стан впровадження проекту в районі, обговорюються та приймаються пропозиції громад, щодо можливості співфінансування проектів на сільському та районному рівнях, а також затверджується план роботи на найближчий час.

Протягом 2009 року Волинський підрозділ впровадження проекту подав на розгляд а центральний офіс затвердив до впровадження 38 МПП громад, загальною вартістю понад **7036035,00 грн.** з яких 2058228,80 грн. внесок Проекту, а близько 300488 грн. – внесок громади. З обласного бюджету на спів фінансування ММП громад вже виділено та розподілено 1094000 грн., а ще близько 1 млн. грн. буде виділено на початку 2010 року. Проведено 38 III діалогів та підписано 38 угод про партнерство з громадами.

Критерії відбору СР/МР

- Рівень проблем з базовою інфраструктурою та послугами відповідно до п'яти пріоритетних сфер діяльності, визначених за критеріями Проекту СВА;
- Рівень життя/ бідності;
- Готовність сільської ради до співпраці та підтримки процесу спільного партнерського планування та мобілізації ресурсів для проектів громади
- Готовність міських органів влади до співпраці. Підтримка процесу спільного партнерського планування та надання ресурсів для впровадження проектів громади;
- Категорія сільських громад (села, селища міського типу) або самоврядних місць (бажано, щоби з регіону в Проекті брали участь три села, одне селище та одне невеличке містечко)

Функції Форуму місцевого розвитку

- Координація виконання проекту на рівні району;
- Презентація планів та стратегій розвитку громад та району;
- Узгодження планів розвитку громад та району;
- Визначення пріоритетів розвитку району;
- Обговорення та вирішення питань, що виникатимуть в процесі реалізації проекту;
- Сприяння в підготовці технічної складової проектів;
- Налагодження спрощеного механізму погодження проектно-кошторисної документації;
- Розробка планів залучення технічних та фінансових ресурсів для реалізації ініціатив громад.

Проект фінансується
Європейським Союзом

У Проекті з 5 районів задіяні такі громади:

Володимир-Волинський район:

с. Бубнів, с.Галинівка, с.Заріччя, с.Ласків,
м.Устилуг

Іваничівський район:

с. Верхнів, с.Гряли, с.Жашковичі,
с.Стара Лішня, с.Старопорицьк

Ковельський район:

с.Облапи, с.Пісочне, с.Мощена
с.Кашівка, с.Поворськ

Локачинський район:

с.Губин, с.Замличі, с.Колпитів,
с.Кисилин, с.Марковичі

Любешівський район:

с. Деревок, с.Великий Курінь, с.Заріка,
с.Седлище, с.Бихів

Ратнівський район:

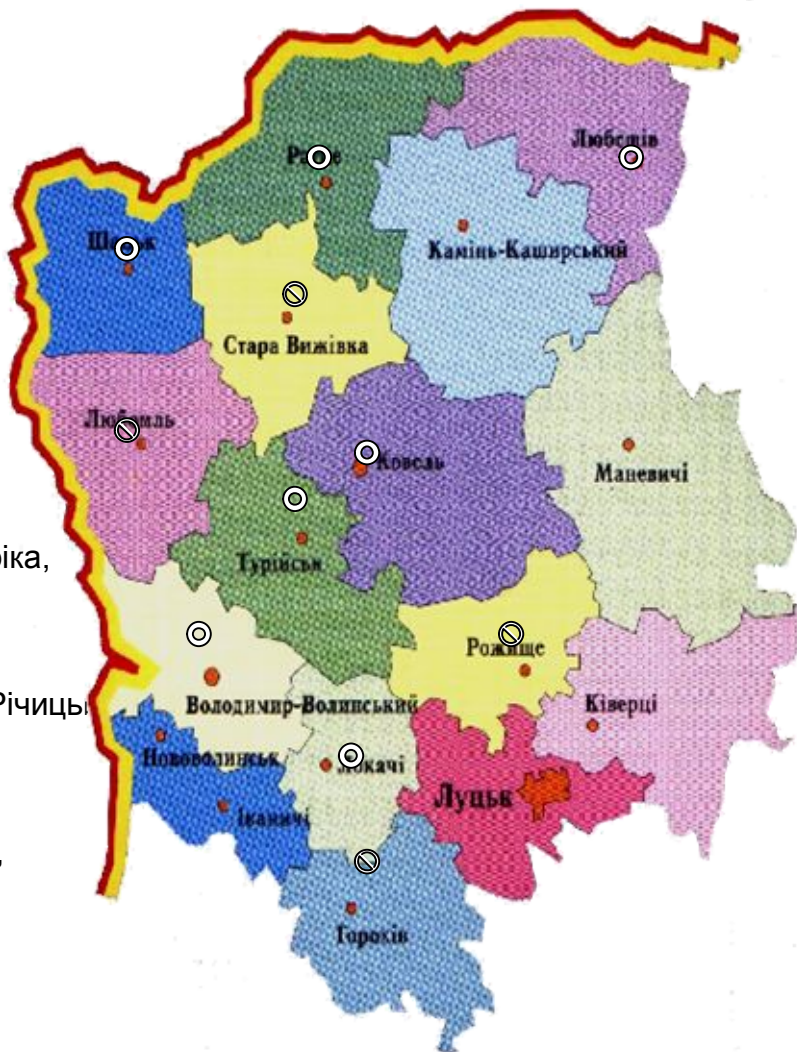
с.Заболоття, с.Лучичі, с.Мельники Річиць,
с.Щедрогір, с.Велимче

Турійський район:

смт. Турійськ, с.Дуліби, с.Перевали,
с.Тагачин, с.Оволочин

Шацький район:

с.Піща, с.Пульмо, с.Самійличі
смт.Шацьк, с.Світязь

Умовні позначення:

⊙ Відібрані райони

⊙/ Резервні райони

Проект фінансується
Європейським Союзом

4. Мобілізаційна складова: робота з громадами

Соціальна мобілізація у широком узначенні означає організацію людей що об'єднуються в одну громаду з певною метою.

Під час першого діалогу з членам громади їм дається певний час (від кількох днів до кількох місяців), щоб досягнути консенсусу в своїй громаді щодо пропозицій, висунутих на першій зустрічі. У випадку, коли члени громади дійдуть до згоди, що вони можуть спробувати самі розв'язати свою проблему, не покладаючись лише на допомогу ззовні, виникають підстави для формалізації партнерства в громаді.

Діалог

Діалог є двостороннім прозорим спілкуванням, під час якого ОПВ роз'яснює учасникам свою позицію, логічно мотивуючи, наводячи факти, цифри, ілюстрації та приклади (з інших регіонів та з закордону), аудиторія намагається зрозуміти, наскільки це пов'язане з їх життям, зрозуміти процес та, при необхідності, звертається за роз'ясненнями.

У проєкті «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» діалоги проводяться в чотирьох випадках (хоча ОПВ-команда відвідує громаду частіше). В кожному з таких випадків цілі проведення діалогу – різні. Перший діалог ставить за мету пропаганду концепції ОГ; другий діалог спрямований на просування принципів спільного партнерського планування; третій діалог зосереджується навколо принципів відповідальності та прозорості, а четвертий діалог стосується сталості.

Це партнерство покликане вирішувати місцеві проблеми на засадах самодопомоги. Для зміцнення і розвитку партнерства жителі мають бути готові:

- Підтримувати та вірити у принципи колективних дій, самодопомоги та співпраці всіх членів громади для досягнення результату;
- Регулярно зустрічатися для обговорення питань місцевого розвитку, пошуків рішень;
- Долучатися до інших жителів задля планування розвитку громади;
- Об'єднуватися з іншими жителями задля спільних дій з метою покращення умов життя, моніторингу своєї діяльності;

- Відкинути власні приватні інтереси або інші (соціальні/ релігійні/ політичні) переконання, які можуть призвести до конфлікту всередині громади;
- Обрати серед жителів справжніх лідерів задля сприяння розв'язанню пріоритетних проблем, визначених громадою;
- Регулярно надавати грошові або натуральні внески задля підтримки сталої роботи громади.

Після досягнення консенсусу, щодо створення організації члени громади:

- Направляють від кожного домогосподарства щонайменше одного представника, який готовий стати членом ОГ;
- Відпрацьовують мінімальні норми самоврядування, включно з визначенням та візуалізацією їх головної мети;
- Створюють систему зобов'язань членів організації;
- Обираються 3-9 справжніх активістів, які виконуватимуть обов'язки голови, секретаря, скарбника та членів керівництва.

Організація громади (ОГ)

Українське законодавство дозволяє зібрання жителів певної території та обговорення будь яких питань з розвитку їх громади (території). Таке зібрання може приймати рішення та ініціювати створення об'єднання громадян. В рамках Проєкту СВА таке об'єднання громадян визнається як організація громади (ОГ). Жителі можуть зареєструвати свою ОГ як юридичну особу (наприклад, як кооператив, ОСББ, НУО, тощо) та відповідно до національного законодавства набути юридичну форму/визнання, проте в розумінні Проєкту СВА будь які форми об'єднань громадян будуть визначатись як ОГ.

Після оголошення про створення ОГ (та визнання ОГ Проектом СВА) команда ОПВ працювала з членами ОГ та КО-ОГ в напрямках:

- Ознайомлення їх з правами та обов'язками членів, голови, скарбничого та секретаря ОГ
- Роз'яснення необхідності проводити регулярні збори ОГ
- Пояснення необхідності щомісячно робити добровільні внески та/або сплачувати членські внески для того, щоб покривати витрати, пов'язані з управлінням ОГ, наприклад, відрядженнями, дзвінками, зборами на реєстрацію та інше
- Навчання КО-ОГ вести протоколи зборів ОГ та бухгалтерський облік

№	Юридична форма ОГ у Волинській обл.	Кількість
1	ОСББ	0
2	Кооператив	0
3	Орган самоорганізації населення (ОСН)	8
4	Об'єднання громадян	0
5	Інше (що саме?) Громадська організація	32
	ЗАГАЛОМ	40

Для КО-ОГ проведено навчання з лідерства та менеджменту з метою покращення їх вмінь з управління ОГ та забезпечення доброго врядування. Навчання організувалось для громад кожного вибраного села/міста по черзі, відповідно до стадії Проекту.

В контексті сталого місцевого розвитку найважливіше значення має спільне

планування з залученням всіх учасників. Це означає, що плани, які були підготовлені за участі членів громади, враховані на всіх рівнях та підтримуються всіма установами, як сільською/міською радою так і районними/обласними органами управління (державними установами) та іншими інституціями, що надають свою підтримку. Плани, ініційовані безпосередньо людьми, мають більшу вагу, аніж плани представницького характеру. Тобто діє припущення, що місцеві жителі найкраще

знають свої проблеми. Саме тому люди повинні брати безпосередню участь у визначенні своїх потреб та у їх пріоритезації.

Логічно, що план, розроблений людьми, просувається наверх: з місцевого рівня на регіональний рівень та на національний рівень. З цією метою кожного року СР/МР просувають процес планування знизу-наверх. В цьому процесі потреби (плани) місцевих громад збираються, обговорюються та узагальнюються на рівні ОГ, потім на рівні СР/МР й, нарешті, на рівні району (на рівні ФМР).

Відправною точкою для забезпечення з боку Проекту СВА підтримки процесу детального розроблення пріоритетних мікропроектів є затвердження плану ОГ на засіданні ФМР, ця підтримка починається з вищого пріоритету, визначеного в плані розвитку громади.

План проекту має передбачати сталі механізми управління, експлуатації та обслуговування об'єктів; без цього проекти не можуть бути затверджені або одержати зародкові гранти. Проекти громади обов'язкового мають відчутні наслідки з точки зору надання громадських послуг, покращення якості життя та ефективного використання громадських ресурсів.

5. Освітня складова: семінари, тренінги, навчання

Новостворена ОГ має пройти через ряд необхідних заходів, котрі допоможуть розкрити її потенціал, зміцнити потенціал її керівного органу, а також потенціал її членів. КО-ОГ має співпрацювати з ОПВ для того, щод отримати допомогу у розбудові спроможностей.

Розбудова спроможності громади			
Проведення тренінгів для КО-ОГ та членів ОГ	Ресрація ОГ	Забезпечення інституційного розвитку	

Успішність діяльності організації громади значною мірою залежить від: а) здатності її виконавчого органу ефективно управляти організацією та її діяльністю, б) знання і розуміння членами організації принципів сталого розвитку та ефективного управління.

Тому Проект СВА пропонує КО-ОГ та членам громади тренінги з наступних питань:

- Громада, її характеристики та місце у контексті сільської та міської території;
- Управління організацією: права і обов'язки її членів і статутних органів, забезпечення діяльності організації.
- Управління коштами організації: бухгалтерський облік і звітність, тощо;
- Права людини та їх захист;
- Сталий розвиток та Цілі розвитку тисячоліття в Україні;
- Розвиток лідерських навичок;

- Гендерна рівність у контексті місцевого розвитку;
- Планування. Стратегічне планування. Спільне планування за участі громад;
- Спільне оцінювання і моніторинг;
- План проекту, підготовка проектної пропозиції;
- Способи залучення додаткових ресурсів;
- Засоби для зв'язків з громадськістю (PR).

К-сть	К-ть учасників			К-сть уч. ОГ	К-сть уч. влади
	Чол	Жін.	Заг.		
39	526	536	1062	842	221

На протязі 2009 року було проведено 39 тренінгів на такі теми: «Управління ОГ», «Планування діяльності ОГ», «Підготовка МПП», «Фінансові тренінги для ОГ», «Впровадження МП», «Моніторинг та аудит».

Також команда ОПВ в кожному районі ініціює процес створення Форуму місцевого розвитку (ФМР), як це передбачено в Угоді про партнерство, підписаній між РДА/РР та Проектом ЄС/ПРООН СВА. Цей процес розпочинається після створення ОГ у 2-3 СР/МР. Очікується, що ФМР сприятиме діалогу, координації, плануванню та процесу прийняття рішень на рівнях між обласними та районними органами влади та громадами задля об'єднання зусиль та подальшого розвитку. Основні цілі створення ФМР включають:

- Сприяння соціально-економічному розвитку та охороні довкілля на місцевому рівні шляхом спільного планування і прийняття рішень на основі консенсусу;
- Сприяння децентралізації процесу планування та демократичному врядуванню;
- Сприяння діалогу між регіональними органами влади та місцевими громадами задля просування концепції місцевого розвитку, орієнтованого на громаду.

6. Мікро проекти Організацій громад

Протягом 2008-2009 року було затверджено 38 МПП громад, запропоновано до затвердження – 40 МПП. Вони впроваджуватимуться на таких об'єктах:

	МПП	Вартість, грн.	СВА, грн.	ОГ, грн.	ОР/ОДА, грн.	Місц.бюдж., грн.
1	Реконструкція ФАПу в с.Лучичі	183 700	79 461	9 000	43 000	52 239
2	Реконструкція вуличного освітлення в смт.Заболоття	175 700	78 400	8 800	20 000	68 500
3	Енергозбереження ДНЗ с.Велимче	184 200	83 000	10 000	45 000	46 200
4	Енергозберігаючі заходи в школі с.Мельники-Річицькі	231 800	78 400	11 600	50 000	91 800
5	Енергозберігаючі заходи в Центрі Громади с.Щедрогір	198 700	81 100	18 100	55 000	44 500
6	Енергозберігаючі заходи в школі с.Седлище	214 191	79 503	26 688	50 000	58 000
7	Енергозбереження дитсадка с.Бихів	170 930	80 102	8 597	40 000	42 231
8	Енергозберігаючі заходи в дитсадку с.Великий Курінь	121 562	60 781	6 122	30 000	24 659
9	Ремонт ФАПу в с.Деревок	161 959	80 911	8 330	40 000	32 718
10	Будівництво та оснащення ФАПу в с.Заріка	156 515	78 256	8 111	40 000	30 148
11	Енергозберігаючі заходи в школі с.Колпитів	185 101	51000	27 170	46 000	60 931
12	Енергозберігаючі заходи в Центрі Громади с.Замличі	218 841	76 000	42 030	54 000	46 811
13	Енергозберігаючі заходи в будинку культури с.Губин	164 840	78 335	19 110	41 000	26 395
14	Енергозберігаючі заходи в школі с.Кисилин	178 805	51 000	24 091	45 000	58 714
15	Реконструкція вуличного освітлення в с.Марковичі	205 802	78 000	8 738	51 000	68 064
16	Енергозберігаючі заходи в школі с.Гряди	132 496	67 242	7 772	33 000	24 482
17	Енергозберігаючі заходи в школі с.Жашковичі	144 515	73 000	7 515	36 000	28 000
18	Енергозберігаючі заходи в школі с.Стара Лішня	206 794	76 550	10 988	52 000	67 256
19	Енергозберігаючі заходи в школі/дитсадку с.Старий Порицьк	143 280	72 626	7 378	36 000	27 276
20	Реконструкція вуличного освітлення в с.Верхнів	152 495	77 000	7 495	38 000	30 000
21	Енергозберігаючі заходи в школі м. Устилуг	149 201	74 538	8 166	37 000	29 497
22	Реконструкція водопроводу в с.Бубнів	173 197	76 000	19 841	42 000	35 356
23	Енергозберігаючі заходи в школі с.Галинівка	169 828	76 000	11 072	41 000	41 756
24	Енергозберігаючі заходи в Центрі громади/ФАПі с.Заріччя	167 581	78 433	8 406	33 000	47 742
25	Покращення якості питної води в системі водопостачання с.Ласків	167 772	75 999	8 330	41 000	42 443
26	Енергозберігаючі заходи в школі с.Облапи	198 527	77 000	37 287	50 000	34 240
27	Енергозберігаючі заходи в школі с.Пісочне	168 849	75 890	8 705	44 000	40 254
28	Енергозберігаючі заходи в школі с.Мощена	169 700	77 000	8 805	40 000	43 895

Проект фінансується Європейським Союзом

Проект спів фінансується іта впроваджується Програмою розвитку ООН

Україна

29	Енергозберігаючі заходи в школі с.Кашівка	181 916	77 000	30 000	45 000	29 916
30	Енергозберігаючі заходи в амбулаторії с.Поворськ	165 629	76000	8218	41000	40411
31	Енергозберігаючі заходи в школі с.Дуліби	160 661	75 965	8 033	40000	36663
32	Енергозберігаючі заходи в школі с.Тагачин	207 614	75 985	10 381	52 000	69 248
33	Енергозберігаючі заходи в амбулаторії с.Овлочин	161 070	76 184	8 053	40 000	36 833
34	Енергозберігаючі заходи в дитячому садку/лікарській амбулаторії с.Перевали	227 656	76 023	11 382	57 000	83 251
35	Енергозберігаючі заходи в школі смт. Турійськ	241 061	77 022	12 061	60 000	91 978
36	Енергозберігаючі заходи в дитсадку с.Піща	159 780	77 000	10 221	40 000	32 559
37	Енергозберігаючі заходи в дитсадку с.Пульмо	159 872	77 000	7 036	40 000	35 836
38	Енергозберігаючі заходи в Центрі громади с.Самійличі	140 000	70 000	7 000	34 000	29 000
39	Реконструкція вуличного освітлення в смт.Шацьк	150 962	76000	7 962	38 000	29 000
40	Енергозберігаючі заходи в школі с.Світязь	182 933	77 000	9 760	46 000	50 173
		7 036 035	3 002 706	518 354	1 706 000	1 808 975

Протягом січня 2010 року командою ОПВ буде подано на затвердження ще 3 МПП відповідно до квоти «40+», загальною вартістю:

МПП	Вартість, грн.
Енергозберігаючі заходи в школі с.Кисилін	162 192
Енергозберігаючі заходи в дитсадку с.Колпитів	166 276
Ремонт ФАПу с.Якуші	152 530
	480 998

Енергозберігаючі заходи в школі с.Колпитів

Проект фінансується Європейським Союзом

З метою забезпечення нагляду за впровадженням проекту громади та якісного результату й ефективного використання ресурсів створено Наглядовий комітет з якості (НКЯ). До складу цього комітету входить технічний спеціаліст від функціонального відділу (РДА або міської ради), ключова особа від РДА та спеціаліст з мобілізації громади від Проекту СВА. НКЯ перевіряє технічні, фінансові аспекти роботи та управлінські і організаційні аспекти механізму впровадження. Результати вносяться до спільного звіту або протоколу, який служитиме як настанова (якщо це потрібно) для ОГ, а також як рекомендації Проекту СВА для виділення чергових траншів.

ФАП с.Лучичі до реконструкції

Також команда ОПВ у 2010 році планує працювати над впровадженням мікро-проектів відповідно до квоти «40++», що може бути розподілена у нашу область. Для цього центральним офісом Проекту СВА конкуруючі області будуть оцінені за цими показниками та отримають квоту «40++» у відповідності до загального балу, який вони отримають.

1. Затверджені проекти квоти «40» та «40+».
2. Об'єм виділених коштів від обласної влади на впровадження проектів квоти «40» та/або «40+».
3. Потужність обласних громадських ресурсних центрів (офіси, співробтники).
4. Потужність районних ресурсних центрів в області.
5. Внесок у процес впровадження/демонстрації методології СВА іншим областям.
6. Підтримка забезпечення якості впровадження проектів СВА в області.
7. Сприяння у впровадженні методології СВА в області.
8. Ефективність Форумів місцевого розвитку (ФМР).
9. Зобов'язання підтримати впровадження проектів квоти «40++» (шляхом розподілення ресурсів) та подальше поширення принципів та методології СВА.

ФАП с.Лучичі після реконструкції

Схема спів фінансування проектів по квоті «40++» буде наступною: проект надає частку до 10 тис.дол. США проте не більше ніж 65% від вартості мікро-проекту. Частка внеску громади залишається незмінною – не менше 5% від вартості МПП, решту – місцеві бюджети.

7. Висновки та рекомендації

1. Успішна реалізація Проекту «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду» у Волинській області стала можливою завдяки підтримці керівництва Волинської обласної державної адміністрації та Волинської обласної ради, а також контактних осіб проекту.
2. В умовах спільної та активної роботи райдержадміністрації і районної ради, сільські громади почуваються більш впевненими в кінцевому результаті, а відповідно і в своїх силах.
3. На районному рівні важливу організаційну роль відіграють координатори. Від їх зацікавленості і розуміння основних принципів проекту, залежить як працюють громади, якість наданих консультацій та швидкість вирішення проблемних питань.
4. Найбільш активними громадами є, як правило, громади не з найнижчим економічним станом. Сільські ради, які є глибоко дотаційні, в своїй більшості, не зданті мобілізувати громади, розвивають депресивні настрої пострадянської системи: «очікування від держави».
5. Найбільш активною частиною сільських громад є жінки віком від 40 років, вони складають майже 60% учасників зборів та КО - ОГ.
6. Незадовільний стан доріг, недостатня технічна оснащеність сільських громад, зайнятість людей на с/г роботах призводить до затримання дотримання строків Проекту.
7. Недостатній практичний досвід надання адміністративних послуг працівників структурних підрозділів органів місцевої виконавчої влади та органів місцевого самоврядування є загрозою послаблення активності громад, незважаючи на присутність або відсутність Проекту ПРООН.
8. Найкращим вирішенням технічної необізнаності громад може бути проведення навчання для КО-ОГ з комп'ютерної грамотності (користування Офісом, ел.поштою).
9. Для забезпечення сталості розвитку громад, залучати до співпраці інші проекти та програми, які можуть бути зацікавлені в розвитку сільських громад на Волині.

8. Наші контакти

Волинський обласний ресурсний центр громад:

Київський майдан, 9, офіс 832, м.Луцьк, 43027.

Тел./факс: +38 0332 778328,

www.cba.org.ua

Оксана Гузь, координатор ресурсного центру громад

моб.: (+38 050) 4163126

e-mail: oksana.guz@undp.org.ua

Олександр Чеснюк, координатор ресурсного центру громад

моб.: (+38 050) 3869150

E-mail: oleksandr.chesnyuk@undp.org.ua

Ірина Пащук, контактна особа Проекту у облраді

моб.: (+38 096) 1353714

E-mail: piv-ua@mail.ru

Олена Щесюк, контактна особа Проекту у облдержадміністрації

моб.: (+38 097) 2280835

E-mail: invest@geko.voladm.gov.ua

Центральний офіс Проекту:

вул.Мазепи, 3, офіс 109-110, м.Київ, 01010.

Тел./факс: (+380 44) 280-36-18.

Ганна Яцюк, спеціаліст з моніторингу та інформування,

тел./ факс: (+380 44) 502 1197;

E-mail: ganna.yatsyuk@undp.org.ua.

Проект фінансується
Європейським Союзом

